

REMISSYTTRANDE

Datum
2022-08-03

Dnr
2022/2649

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
[ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se.]

Promemorian Straff för deltagande i en terroristorganisation (Ds 2022:6)

(Departementets diarienummer Ju2022/01335)

I promemorian föreslås att det ska införas ett särskilt straffansvar för deltagande i en terroristorganisation. Straffansvaret för flera andra brott som har samband med terrorism föreslås även utvidgas med anledning av deltagarbrottet. Det föreslås bland annat att det ska vara straffbart att offentligt uppmana till deltagande i en terroristorganisation.

Det är idag straffbart att offentligt uppmana till samtliga av de brott som omfattas av terroristbrottslagen (2022:666). Jag har viss förståelse för att utredaren därför anser att det finns skäl att låta även det föreslagna deltagarbrottet omfattas av straffbestämmelsen om offentlig uppmaning till terrorism. Enligt min mening är dessa skäl dock i sig inte tillräckliga för att förslaget i denna del ska kunna godtas.

Utvidgningen av tillämpningsområdet för straffbestämmelsen om offentlig uppmaning till att även omfatta deltagarbrottet innebär en inskränkning av den grundlagsskyddade yttrandefriheten och informationsfriheten enligt 2 kap. 1 § första stycket 1 och 2 regeringsformen.

För att en inskränkning av yttrandefriheten ska få ske på det sätt som föreslås måste den framstå som både nödvändig och proportionerlig. Detta kräver noggranna överväganden, vilket saknas i promemorian. Jag noterar härvid att den föreslagna kriminaliseringen inte heller är något som terrorismdirektivet kräver. I promemorian saknas också tydliggöranden av vilka yttranden som anses falla in under det straffbara området och vilka som inte gör det. Konstaterandet i promemorian om att offentlig uppmaning till deltagarbrottet redan är straffbart genom brottsbalkens bestämmelser om uppvigling till brott är inte tillräckligt klargörande. Jag saknar också resonemang kopplade till det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga systemet med beaktande av bl.a. exklusivitetsprincipen (1 kap. 9 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 14 § yttrandefrihetsgrundlagen). I det sammanhanget måste också grundlagarnas brottskatalog, särskilt tryck- och yttrandefrihetsbrottet uppvigling, genomgå för att man ska få en fullständig bild av kriminaliseringens konsekvenser

Den otydlighet som finns beträffande vad som ska anses utgöra straffbar propaganda gör att förslaget framstår som särskilt problematiskt ur tryck-

och yttrandefrihetssynpunkt. Det säger sig självt att oavsett om propagandan ska kvalificeras som uppvigling eller offentlig uppmaning till deltagande i terroristorganisation kan en oklarhet kring vad som är straffbart verka avskräckande på ett sätt som i praktiken begränsar friheter som är grundläggande för vårt demokratiska statskick.

Jag efterlyser alltså en beskrivning av gränsdragningen mellan otillåten propaganda och tillåtna opinionsyttringar och därutöver en underbyggd bedömning av om förslaget är förenligt med den nämnda grundlagsregleringen och även Europakonventionens krav. I avsaknad av en sådan beredning anser jag att förslaget inte kan genomföras.

Ärendet har föredragits av Emma Sjöberg. I ärendets beredning har även byråcheferna Martin Mörk och Daniel Kjellgren deltagit.

Mari Heidenborg